

Bölgesel Kalkınmada Yerel Yönetimlerin Rolü: Konya Örneği¹

The Role of Local Governments in Regional Development: The Case of Konya

Erdal ARSLAN², Tuğçe ÇETİNER³

Öz

Amaç: Bu çalışma ile kalkınmada yerel yönetimlerin rolünü ortaya koymak, Konya'nın yerel kalkınmasına fayda sağlamak ve yeni kalkınma stratejilerinin geliştirilmesinde yararlanılabilecek örnek bir çalışma gerçekleştirilerek literatüre katkıda bulunmak hedeflenmiştir.

Tasarım/Yöntem: Araştırmada tesadüfi örnekleme yöntemlerinden biri olan kota örnekleme yöntemiyle belirlenen 150 katılımcıya ulaşılmış ve 100 katılımcıdan geri dönüş sağlanarak anket çalışması yapılmıştır. Anket sorularında 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. Ulaşılan sonuçlar SPSS 15.0 programı ile analiz edilmiştir.

Bulgular: Analiz sonuçlarına bakılarak, kalkınmada yerel aktörlerin üstlendikleri rollerin ve karşılaşılan sorunların birçok noktada benzerlik gösterdiğini söylemek mümkündür. Yerelde hizmet sağlamaları nedeniyle bölge koşullarına hâkim olan yerel aktörlerin birçoğu kaynak sıkıntısı çekmekte ve ortaklaşa çalışmada zorluklar yaşamaktadır.

Sınırlılıklar: Örneklemin yalnızca Konya ilindeki yerel aktörlerden oluşması, anket sorularının Konya ilinin kalkınma düzeyine ve kalkınma sorunlarının nedenlerini ortaya koymaya yönelik olarak hazırlanması çalışmanın sınırlılıklarıdır.

Özgünlük/Değer: Konuyla ilgili literatür taraması yapılmış ve benzer birkaç çalışmaya ulaşılmış olmasına rağmen Konya ili özelinde bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle konu özgün bir değer taşımaktadır. Ayrıca kalkınma ve yerel yönetim konuları üzerine hazırlanmış multidisipliner bir araştırma olması da çalışmanın değerini arttırmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Bölgesel Kalkınma, Yerel Yönetim, İş Birliği, Konya

Abstract

Purpose: The aim of this study is to demonstrate the role of local governments in development, to benefit the local development of Konya and to contribute to the literature by carrying out an exemplary work that can be used in the development of new development strategies.

Design/Methodology: In the research, 150 participants determined by the quota sampling method, which is one of the random sampling methods, were reached and the survey was conducted by providing feedback from 100 participants. A 5-point Likert scale was used in the questionnaire questions. The obtained results were analyzed with the SPSS 15.0 program.

Findings: Based on the results of the analysis, it is possible to say that the roles taken by local actors in development and the problems encountered are similar at many points. Many of the local actors who dominate the conditions of the region due to the fact that they provide services in the local area are short of resources and have difficulty working together.

Limitations: The sample consists only of local actors in Konya province, the preparation of survey questions to determine the level of development of Konya province and the causes of development problems are the limitations of the study.

Originality/Value: Although a literature review has been conducted on the subject and several similar studies have been reached, no research has been found in Konya province. Therefore, the subject carries a unique value. In addition, the fact that it is a multidisciplinary research on development and local administration issues increases the value of the study.

Keywords: Development, Regional Development, Local Government, Collaboration, Konya

¹ Bu çalışma, "Kalkınmada Yerel Yönetimlerin Rolü: Konya Örneği" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat, erdalarслан@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0003-4892-2963.

³ Uzman, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat, tugcecetiner94@gmail.com, ORCID: 0000-0001-5901-1052.

1. GİRİŞ

Gelişmiş veya az gelişmiş bütün ülkelerde bölgeler arası dengesizlikler görülmektedir. Kalkınmanın sağlanması için bölgeler arasındaki gelişim farklılıklarının giderilmesi gerekmektedir. Bölgesel kalkınma kavramı, bölgeler arasındaki gelişim farklılıklarının giderilmesi konusunda başvurulan yollardan birisidir. Bölgesel kalkınma, yerel toplulukların; sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal alanlarda gelişim sağlamak amacıyla güçlerini birleştirmeleri ve yerel kamu idarelerinin de bu aksiyona destek olması olarak ifade edilmektedir.

Ekonomik kalkınmanın gerçekleştirilmesi amacıyla toplumsal ihtiyaçların karşılanması, ekonomi içerisindeki kaynakların etkin ve verimli kullanılması devletin görevleri arasında yer almaktadır. Merkezi yönetimin bölgesel olarak örgütlenen yerel yönetim kurumları; bölge insanların ortak ihtiyaçlarını karşılamak, kamu hizmeti sağlamak gibi amaçlarla halkın kendi seçtiği organlarca yönetilmektedir. Yerel yönetimler, gerçekleştirdikleri hizmetlerde, etkinlik ve verimlilik sağladığı takdirde sorumluluk bölgelerinde kalkınmaya olumlu etkide bulunarak domino etkisi ile ulusal düzeyde kalkınmaya da fayda sağlamaktadır.

Bölgesel kalkınmanın hangi düzeyde olduğunun bilinmesi, olası kalkınma sorunlarının ve engellerin tespiti kalkınma sürecinde önem arz etmektedir. Bu nedenle yerel aktörlerin kalkınmadaki etkinliğini ölçmek amacıyla çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Konuya ilişkin literatür taramasında ulaşılan başlıca çalışmalar aşağıdaki gibidir:

- “Yerel Yönetimlerin Bölgesel Kalkınmadaki Etkinliği: Göller Bölgesi Uygulaması” isimli makalede (Mustafa Bilgin, 2002) bölgeler arası gelişmişlik düzeylerinin farklılık göstermesi nedeniyle bu farklılıkların giderilmesi için bölgesel kalkınma politikalarının uygulanmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Çalışmada Göller Bölgesi’ne yönelik uygulanan anket çalışmasıyla yerel yönetimlerin bölgesel kalkınmadaki rolü değerlendirilmiştir. Genel olarak anket sonuçlarına göre bölgenin en önemli sorunu işsizlik olarak değerlendirilmekte ve yerel yönetimler mali, hukuki ve yönetim açısından yeterli görülmemektedir. Bölgenin kalkınması devletten beklenmektedir. Ayrıca kalkınma sürecinde ortaklıkta ve birlikte harekette eksiklikler görülmektedir.
- “Bölgesel Dengesizliklerin Giderilmesinde Yerel Yönetimlerin Rolü: Isparta Uygulaması” isimli yüksek lisans tezinde (Çağdaş Karadağ, 2011) Isparta ili genelinde yapılan alan çalışmasıyla elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Çalışmanın sonucunda; işsizlik, kalifiye işgücü yetersizliği, kurumlar arası iş birliği eksikliği, turizm portansiyelinin değerlendirilememesi ve yetersiz girişim faaliyetleri bölgesel kalkınma sürecinde sorun olarak görülen etmenler olarak belirlenmiştir.
- “Yerel Kalkınmada Yerel Yönetimlerin Rolü: Kayseri Örneği” adlı yüksek lisans tezinde (Dilşad Taşkın, 2013) bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarının en aza indirilmesi için uygulanan bölgesel kalkınma politikalarının yerel yönetimler aracılığı ile gerçekleştirilmesi nedeniyle Kayseri ili örneği üzerinden değerlendirmede bulunulmuştur. Elde edilen sonuçlara göre Kayseri Büyükşehir Belediyesi kalkınma sürecindeki rolünün bilincinde olarak, tüm aktörlerle iletişim içinde bulunarak bölgesel kalkınma sürecini olumlu yönde etkilemektedir.
- “Yerel Yönetimlerin Bölgesel Kalkınmada Rolü: Isparta Örneği” isimli yüksek lisans tezinde (Necan Aydın, 2013) yerel yönetimlerin bölgesel kalkınmada üstlendiği rolü ortaya koymak maksadıyla Isparta ilinde yapılan anket çalışmasıyla elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Sonuç olarak; Isparta ilinin kalkınma sürecindeki en önemli sorunu altyapı yatırımlarının yetersizliği olarak görülmektedir. Girişimciliğin yeterli düzeyde olmaması ve işsizlik de kalkınma sürecindeki sorunlar arasındadır. Ayrıca yerel aktörlerin ortaklaşa çalışmada noksanları bulunmaktadır.

Konuyla ilgili benzer çalışmalara ulaşılmış olmasına rağmen Konya ili özelinde bir araştırmaya rastlanmamıştır. Tarafımızca Konya ili özelinde gerçekleştirilen anket çalışması ile Konya’nın kalkınmasına destek olmak ve literatüre katkı sağlamak hedeflenmiştir.

Özgün bir değere sahip olan bu çalışmada öncelikle bölgesel kalkınma ve yerel yönetim kavramları açıklanarak, ardından yerel yönetimlerin kalkınmadaki rolüne değinilmiştir. Son olarak anket çalışmasına yönelik analiz ve bulgulara yer verilmiştir.

2. BÖLGESEL KALKINMA

Bölgesel kalkınma kavramı, 2. Dünya Savaşı ile birlikte ekonomik literatüre girmiştir. 2.Dünya Savaşı sonrasında ekonomik sistemin çöküşü ile şekillenmeye başlayarak ivme kazanmıştır. Diğer taraftan, 2. Dünya Savaşı öncesinde ülkeler “Denge ve İstikrar” kavramlarını ön planda tutarken, savaşın ardından “Büyüme ve Kalkınma” kavramlarının önemi artmıştır. Kısacası bu dönemden itibaren “kalkınma” az gelişmiş ülkeler için bir hedef addedilmiş ve toplumun tüm unsurları bu hedefi gerçekleştirmek adına çalışmalar yürütmeye başlamıştır (Doğan, 2011). Ardından sanayileşme süreci ile birlikte bazı ülkelerin hızlı bir gelişim sürecine girmesi bölgesel farklılıkların görülmesine neden olmuştur.

Kalkınma kavramı, çoğu zaman büyüme ile karıştırıldığı için öncelikle “kalkınma” ve “büyüme” arasındaki fark ele alınmalıdır. Kalkınma, üretim ve kişi başına gelirin artırılmasının yanı sıra az gelişmiş bir toplumdaki sosyo-kültürel yapının da geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Diğer bir ifade ile bir ekonomide gerçekleşen nicel gelişmelerin yanı sıra nitel gelişmelerin de görülmesidir (Parasız, 2015). Büyüme ise ülkede üretilen mal ve hizmet kapasitesinde yaşanan artışla birlikte kişi başına gelirin yükselmesini ifade etmektedir (Bulut, 2015). Kalkınma görece az gelişmiş ekonomileri ilgilendirirken büyüme ise gelişmiş veya az gelişmiş ekonomileri ilgilendirmektedir. Bir başka deyişle az gelişmiş bir ekonomi kalkınmasa da büyüme seyri içerisinde olabilmektedir (Han & Kaya, 2013).

Geleneksel anlamda bölge, devlet dışına kapalı ve devlet denetiminde olan, sınırları çizilmiş bir birim olarak nitelendirilirken, küresel anlamda bölge, yerel unsurların oluşturduğu, uluslararası ilişkilere doğrudan katılım imkânı sağlayan, sınırları değişkenlik gösteren bir birim olarak kabul edilmektedir. Bir bölgedeki ilişki ağının niteliği ve büyüklüğü yerel unsurlar aracılığı ile bölgenin gelişmişlik düzeyini etkilemektedir bu nedenle yerel unsurlar iktisadi kalkınma ve bölgesel kalkınmanın önemli bir etkeni olarak görülmektedir (İldırar, 2004).

Tarihi geçmiş, coğrafi faktörler, sosyal, siyasi ve ekonomik etkenler nedeniyle bölgeler arasında gelişim farklılıkları görülmektedir (Dinler, 1994). Gelişim farklılıklarının giderilmesi kalkınma süreci için oldukça önemlidir. Bölgesel kalkınma, bölge kalkınmasında etkili unsurları ve bu unsurların birbirleri ile etkileşimini içermektedir. Bir bölgede refah artışı sağlamaya yönelik çalışmalar “bölgesel kalkınma” kavramı ile açıklanmaktadır (İldırar, 2004).

Az gelişmiş ülkelerdeki bölgeler arası gelişmişlik farkı, gelişmiş ülkelere kıyasla daha yüksek düzeyde görülmektedir. Bunun sebebi olarak devletlerin bölgesel kalkınmayı destekleyici politikalarının yeterli düzeyde olmaması gösterilmektedir. Devlet tarafından yürütülen kamu harcaması, bölgesel teşvik, yatırımları yönlendirme gibi uygulamalar bölgesel kalkınma politikalarını oluşturmaktadır. Bölgesel kalkınma politikalarının yerel insanların ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi yerel yönetimlerin önemini artırmaktadır.

3. YEREL YÖNETİMLER

Yerel yönetimler, eski çağlardan itibaren devlet sınırları içinde, toplumun ortak ve yerel nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulan yönetsel kurumlar olarak tasvir edilmektedir. Antik dönemde Roma İmparatorluğu’nda belirli bir alanda yaşamını sürdüren insanların yönetsel en küçük birimi olan “site” ve Antik Yunan’da da sosyal yapıdaki en gelişmiş örgütlenme olan “polis” ismindeki kent devletleri yerel yönetim kavramının ilk örnekleri sayılmaktadır. Ulus devletler 16.yy itibarıyla gelişim göstermiş ve devlet tek egemen güç haline gelmiştir. Yerel yönetimler, 18.yy sonlarında gerçekleştirilen reformlarla birlikte devletin bir parçası kabul edilerek yerel hizmet kuruluşları olarak düzenlenmiştir.

Türkiye’de bu kavram, 19.yy’da siyasi idarenin birlik ve beraberliğini güçlendirmek amacıyla ortaya çıkmıştır (Toprak, 2014). Ancak buradan 19.yy öncesinde yerel yönetime dair hizmetlerin yürütülmediği düşüncesi oluşmamalıdır. Osmanlı yönetiminde de loncalar, vakıflar, kadılar gibi yerelde hizmet sağlayan kurumlar bulunmaktaydı. 20.yy’da zorunlu ihtiyaçlara kaynak bularak yerel halkın ihtiyaçlarını gidermede önemli bir rol üstlenen yerel yönetimler gelişmelerinin altın çağına

girmiştir. 21.yy itibari ile küreselleşmenin de etkisi ile uluslararası düzeyde güçlenerek işlevselliğini artırmış ve hizmet sunumunu geliştirmiştir (Çiçek, 2014).

Kamu yönetiminin vazgeçilmez unsuru olarak karşımıza çıkan yerel yönetimlerin gücü ve etkinliği, ülkenin demokrasi seviyesi ile ilişkilidir. Demokratik yapıya sahip ülkelerin yerel yönetimleri diğerlerine göre daha işlevsel etkinliğe sahiptir. Yerel yönetimler yerel hizmetlerin verimliliğini sağlama açısından önemli kurumlardır (Eryılmaz, 2016).

4. YEREL YÖNETİMLERİN KALKINMADAKİ ROLÜ

Türkiye’de planlı kalkınma dönemi ile birlikte toplum kalkınmasına da geniş ölçüde önem vermiştir. Toplumun kalkınması, yalnızca devlet eliyle gerçekleştirilen bir sonuç olarak görülmektedir. Toplumsal kalkınma, yerel halkın da çaba ve gayretini, gönüllü katılımını gerektiren bir olgudur. Yerel yönetimler halka en yakın kuruluşlar olarak halk ile ilişkilerini geliştirmek zorundadır (Toprak, 2014).

Yerel halkın, yönetimin gerçekleştirdiği işlemler hakkında bilgi sahibi olması ve kendini etkileyecek her türlü kararın kimler tarafından alındığını bilmesi gerekmektedir. Bu sayede halkın elde ettiği bilgiler ile yönetime katılımı ve gerçekleştirilen işlemlerde kamu yararının varlığının denetimi mümkün olabilmektedir.

Literatürden elde edilen bilgiler ışığında, yerel aktörlerin kalkınma sürecindeki rollerine ve problemlerine ilişkin aşağıdaki değerlendirmeler yapılabilmektedir:

- 2000’li yıllardan itibaren bölgeler arası gelişim farklılıklarını azaltmak adına yerel yönetimlerde kapsamlı bir yenileşme süreci başlamıştır. İl özel idareleri de bu süreç içinde rol alan yerel aktörler arasında yer almaktadır (Ak vd., 2014). İl özel idarelerinin, bağışlar, vergi, resim, harç, katılma payları gibi gelir kalemleri bulunmaktadır. Ancak 5302 Sayılı Yasa’da belirtildiği üzere; altyapı hizmetlerinden sağlığa kadar uzanan geniş bir görev alanına sahip bu yerel aktörün gelirleri, görev ve yetkileri ile karşılaştırıldığında yetersiz kalmaktadır (Çetin, 2009).
- Yerel halkın, ihtiyaç ve isteklerini en iyi şekilde anlayabilecek, sorunlarına çözüm bulabilecek en önemli önemli yerel aktör belediyelerdir. 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı kanun ile birlikte pek çok düzenleme yapılmıştır. Birçok AB ülkesinde de gözlemlenen yeniliklerle: Hizmette etkinliği sağlamak, merkezi yönetimin gücünü koruyarak yerel iktidarın etkinliğini artırmak hedeflenmektedir. Yerel kalkınmada önemli görevler üslenen belediyeler, çeşitli nedenlerle hizmetlerin tüm kesimlere ulaşımı konusunda aksaklıklar yaşamaktadır.
- Her ülkede çeşitli nedenlerle bölgeler arası dengesizlikler görülebilmektedir. Genellikle hizmet götürmenin zor olduğu, nüfusun az olduğu kırsal yerleşim alanları bu bölgeler arası dengesizliğin bariz bir şekilde görüldüğü örnekler arasındadır. Bu nedenle köyler yerel kalkınma için öncelikli alanlardır. Etkin bir kalkınma sürecinde aktörlerin kendi içlerinde de uyumlu çalışması gerekmektedir. Kanunda muhtar ve ihtiyar heyeti arasındaki anlaşmazlıklara yönelik çözüm bulunmaması nedeni ile birçok köyde ihtiyar heyeti ve muhtarın birbirlerini şikâyet ettiği görülmektedir. Ayrıca kalkınmanın sağlanamadığı köylerden şehirlere yapılan göçler şehirdeki kalkınmayı da olumsuz etkilemektedir (Toprak, 2014).
- Kalkınma ajansları, yerel aktörler ve dinamikler arasında uyumluluk oluşturarak bölgesel kalkınmayı harekete geçiren ve bölgesel rekabet gücünü arttıran birimler olarak görülmektedir (Doğan, 2011). Ayrıca sorumlu olduğu bölge üzerinde yaptığı çalışmalar nedeniyle yerli ve yabancı yatırımcılara rehber görevi görmektedirler (Tutar & Demiral, 2007; Engin, 2011). Kalkınma ajansları 5449 sayılı kanunda belirtilmediği üzere Sayıştay denetimi dışındadır. İç denetimle kendini denetlemekte ve hazırlanan raporlar bağımsız denetim kuruluşları tarafından incelenmektedir. Bu durum denetim eksikliğine ve dolayısı ile başarısızlıklara neden olabilmektedir. 5449 Sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun’un 10. maddesine göre BKA’ ların yönetiminde sanayi odası başkanı ve ticaret odası başkanı bulunurken ziraat odası başkanı yer almamaktadır. BKA’

ların, görece az gelişmiş, ekonomik yapısı tarıma bağlı bölgelerde de faaliyet gösterdiği düşünüldüğünde bu durum sorun teşkil edebilmektedir.

- Yönetişim kavramının, yani ilgili birimlerin koordine ve sinerji içinde çalışma biçiminin hayatımıza girmesiyle birlikte kalkınmada sivil toplum kuruluşları da önem kazanmıştır. STK'lar kalkınmayı teşvik eden, devlet ve özel sektörle iş birliği içerisinde olan bir yapı olarak kabul edilmektedir (Derici, 2020). Geliri, bağış veya üyelik ödemeleri tarafından sağlanan STK'ların kaynaklarının yetersiz kalması ve mevcut kaynakların etkin kullanılamaması sorun haline gelmiştir.
- Üniversiteler, buldukları bölgede yalnızca akademik alanda değil sosyal, kültürel ve ekonomik yapıya katkı sağlayarak kalkınma sürecinde etkin rol oynamaktadır (Yıldız & Talih, 2011). Akademik çalışmaların yerel eylem planlarına yol göstermesinin normatif olarak da nnn açılması, üniversitelerin yerel yönetimlerle gerçekleştireceği ortaklığı önemli hale getirmektedir. Yerelde başlayan kalkınma hareketi ulusal düzeydeki kalkınmaya katkı sağlamaktadır (Toprak, 2014).

5. YÖNTEM

Bu çalışmada, veri toplama yöntemi olarak, anket yöntemi kullanılmıştır. Örneklem seçimi benzer çalışmalardan yola çıkarak tesadüfi örneklem yöntemlerinden biri olan kota örneklem yöntemi olarak belirlenmiştir (Aydın, 2013; Bilgin, 2002). Anket alışması tamamlandıktan sonra elde edilen veriler SPSS 15.0 Programı (Statistical Package for Social Sciences) ile analiz edilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur. Veriler gruplar arası karşılaştırılırken tek yönlü Anova testinden yararlanılmıştır. Ulaşılan sonuçlar %95 güven aralığında ve %5 anlamlılık seviyesinde değerlendirilmiştir.

Bu çalışmada anket uygulaması için Selçuk Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 19/09/2019 tarihli ve 49979045-300/90980 nolu toplantısında 87888 sıra sayılı kararı ile izin alınmıştır.

5.1. Anket alışmasının Kapsamı

Gerçekleştirilen anket çalışması aşağıdaki birimlere uygulanmıştır:

- Yerel yönetim yöneticileri (Konya Büyükşehir Belediye Başkanı ve başkan yardımcıları, Konya ile belediye başkanları ve yardımcıları-31 ile: Ahırlı, Akören, Akşehir, Altınekin, Beyşehir, Bozkır, Cihanbeyli, eltik, umra, Derbent, Derebucak, Doğanhisar, Emirgazi, Ereğli, Güneysınır, Hadim, Halkapınar, Hyk, Ilgın, Kadınhanı, Karapınar, Karatay, Kulu, Meram, Sarayönü, Selçuklu, Seydişehir, Taşkent, Tuzlukçu, Yalıhyk ve Yunak'tır.)
- Merkezi yönetim yöneticileri (Konya valisi ve vali yardımcıları, Konya ile kaymakamları-31 ile)
- Akademik personel (Konya'da bulunan 5 niversitenin senato yeleri; Selçuk Üniversitesi-Necmettin Erbakan Üniversitesi-KTO Karatay Üniversitesi- Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi- Konya Teknik Üniversitesi)
- Bölgesel kalkınma ajansı yetkilileri (Mevlana Kalkınma Ajansı)
- Sivil toplum kuruluşu yöneticileri (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)
- Meslek odaları temsilcileri (Esnaf ve Sanatkrlar Odası, şoförler Odası, Ayakkabıcılar Odası, Kalayıcılar Odası, Tenekeciler Odası, Bakkal ve Kuruyemişiler Odası, Torna ve Kaynakçılar Odası, Demir Emsali Sanatkrlar Odası, Sanayi Odası.

5.2. Çalışmanın Analizi

Gerçekleştirilen anket çalışması neticesinde elde edilen veriler bu bölümde analiz edilerek değerlendirilmiştir. Anket çalışmasının ilk kısmı katılımcıların yaş, cinsiyet, görev alanı, eğitim durumu, aylık gelir miktarı gibi demografik nitelikleri hakkında bilgi sahibi olmak adına yöneltilen sorulardan oluşmaktadır. Konya genelinde bu alan çalışmasına katılan; merkezi yönetim yöneticileri,

akademik personel, bölgesel kalkınma ajansı yetkilileri (MEVKA), sivil toplum kuruluşu yöneticileri, meslek odaları temsilcileri, hakkındaki demografik özellikler aşağıdaki gibidir:

- Katılımcıların %92 si erkeklerden oluşmaktadır.
- Katılımcıların; %5'i 20-29 yaş aralığında, %19'u 30-39 yaş aralığında, %38'i 40-49 yaş aralığında, %30'u 50-59 yaş aralığında, %8'inin ise 60 ve üzeri yaş aralığında yer almaktadır.
- Katılımcılar arasında öğrenim durumu ilköğretim mezunu kimseye rastlanmamıştır. Katılımcıların %23 'ü lise mezunu, %43'ü lisans mezunu ve %34'ü lisansüstü eğitimi tamamlamış bireylerden oluşmaktadır.
- Katılımcıların %77'si aylık 5000 TL üzerinde gelire sahiptir.
- Katılımcıların %1'i bölgesel kalkınma ajansı yetkilileri ve yine %1'i sivil toplum kuruluşu yöneticileri, %9'u meslek odası temsilcileri, %10'u akademik personel, %27'si merkezi yönetim yöneticileri ve %52'si yerel yönetim yöneticilerinden oluşmaktadır.

Tablo 1'de katılımcılara yöneltilen "Türkiye genelinde Konya'nın gelişmişlik düzeyi nedir?" sorusuna ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 1: Gelişmişlik Düzeyi

Türkiye Genelinde Konya'nın Gelişmişlik Düzeyi	N	%
Kalkınmamış	1	1
Az Kalkınmış	6	6
Kalkınmakta Olan	68	68
Kalkınmış	25	25
Toplam	100	100

Tablo 1' de görüldüğü üzere katılımcıların salt çoğunluğu (%68) Konya'yı "kalkınmakta olan" bir şehir olarak nitelendirmektedir. Katılımcılara yöneltilen "Kalkınmanın ölçütü nedir? Önem derecesi nedir?" sorularına yönelik bulgular Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2: Kalkınma Ölçütü Önem Derecesi

	Hiç Önemli Değil		Az Önemli		Orta Derece Önemli		Önemli		Çok Önemli		Ort.	S.S.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Organize Bölge Sayısı ve Gelişmişliği	2	2	1	1	11	11	31	31	55	55	4,36	0,87
Şehirli Nüfusun Fazlalığı	8	8	21	21	34	34	23	23	14	14	3,14	1,14
Şehirdeki İhracatın Gelişmişliği	1	1	2	2	16	16	26	26	55	55	4,32	0,88
Eğitim Hizmetlerinin Gelişmişliği	4	4	2	2	5	5	21	21	68	68	4,47	0,97
Sağlık Hizmetlerinin Gelişmişliği	3	3	2	2	9	9	30	30	56	56	4,34	0,94
İstihdam Oranının Yüksekliği	0	0	0	0	11	11	17	17	72	72	4,61	0,68
Kişi Başına Düşen Milli Gelir	0	0	3	3	10	10	27	27	60	60	4,44	0,79
Turizmin Gelişmişliği	2	2	3	3	35	35	32	32	28	28	3,81	0,95
Mevduat Miktarının Çokluğu	6	6	5	5	31	31	28	28	30	30	3,71	1,13

Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcıların:

- "Organize bölge sayısı ve gelişmişliği" ifadesine çok yüksek ($4,36 \pm 0,87$) düzeyde,
- "Şehirli nüfusun fazlalığı" ifadesine orta ($3,14 \pm 1,14$) düzeyde,
- "Şehirdeki ihracatın gelişmişliği" ifadesine çok yüksek ($4,32 \pm 0,88$) düzeyde,
- "Eğitim hizmetlerinin gelişmişliği" ifadesine çok yüksek ($4,47 \pm 0,97$) düzeyde
- "Sağlık hizmetlerinin gelişmişliği" ifadesine çok yüksek ($4,34 \pm 0,94$) düzeyde,
- "İstihdam oranının yüksekliği" ifadesine çok yüksek ($4,61 \pm 0,68$) düzeyde,

- “Kişi başına düşen milli gelir” ifadesine çok yüksek ($4,44 \pm 0,79$) düzeyde,
- “Turizmin gelişmişliği” ifadesine orta ($3,81 \pm 0,95$) düzeyde,
- “Mevduat miktarının çokluğu” ifadesine ise orta ($3,71 \pm 1,13$) düzeyde önem verildiği saptanmıştır.

Tablo 3’te katılımcılara yöneltilen “Konya kalkınma sürecindeki en önemli sorun nedir? Önem dercesine göre sıralayınız” sorusuna yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 3: Kalkınma Sürecindeki Sorunlar ve Önem Dereceleri

	Hiç Önemli Değil		Az Önemli		Orta Derece Önemli		Önemli		Çok Önemli		Ort.	S.S.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
İşsizlik	1	1	9	9	21	21	28	28	41	41	3,99	1,04
Çevre Kirliliği	2	2	20	20	37	37	24	24	17	17	3,34	1,04
Sosyo-Kültürel Etkinliklerin Yetersizliği	6	6	13	13	42	42	29	29	10	10	3,24	1,00
Toplu Taşıma	6	6	13	13	41	41	27	27	13	13	3,28	1,04
Sanayi Yatırımlarının Yetersizliği	5	5	5	5	25	25	23	23	42	42	3,92	1,15
Altyapı Yatırımlarının Yetersizliği	5	5	6	6	31	31	34	34	24	24	3,66	1,06
Turizm Faaliyetlerinin Yetersizliği	5	5	5	5	45	45	29	29	16	16	3,46	0,98

Tablo 3’te katılımcıların:

- “İşsizlik” şikkına çok yüksek ($3,99 \pm 1,04$) düzeyde,
- “Çevre Kirliliği” şikkına orta ($3,34 \pm 1,04$) düzeyde,
- “Sosyo-Kültürel Etkinliklerin Yetersizliği” şikkına orta ($3,24 \pm 1,00$) düzeyde,
- “Toplu Taşıma” şikkına orta ($3,28 \pm 1,04$) düzeyde,
- “Sanayi Yatırımlarının Yetersizliği” şikkına çok yüksek ($3,92 \pm 1,15$) düzeyde,
- “Altyapı Yatırımlarının Yetersizliği” şikkına yüksek ($3,66 \pm 1,06$) düzeyde,
- “Turizm Faaliyetlerinin Yetersizliği” şikkına orta ($3,46 \pm 0,98$) düzeyde, önem verdiği saptanmıştır.

Katılımcılara yöneltilen “Konya’nın kalkınmasında lider yerel aktör hangisidir? Önem dercesine göre sıralayınız.” Sorusuna yönelik cevaplar Tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4: Kalkınmada Yerel Aktörlerin Önem Derecesi

	Hiç Önemli Değil		Az Önemli		Orta Derece Önemli		Önemli		Çok Önemli		Ort.	S.S.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Büyükşehir Belediyesi	2	2	15	15	26	26	27	27	30	30	4,29	0,99
Belediyeler	0	0	6	6	18	18	37	37	39	39	4,09	0,90
Sivil Toplum Kuruluşları	6	6	13	13	42	42	29	29	10	10	3,68	1,11
Ticari ve Mesleki Kuruluşlar	1	1	5	5	22	22	28	28	44	44	4,09	0,97
Bölgesel Kalkınma Ajansı	4	4	6	6	25	25	28	28	37	37	3,88	1,10
Üniversiteler	3	3	12	12	18	18	25	25	42	42	3,91	1,16

Tablo 4’te katılımcıların:

- “Büyükşehir Belediyesi” şikkına çok yüksek ($4,29 \pm 0,99$) düzeyde,
- “Belediyeler” şikkına çok yüksek ($4,09 \pm 0,90$) düzeyde,
- “Sivil Toplum Kuruluşları” şikkına orta ($3,68 \pm 1,11$) düzeyde,
- “Ticari ve Mesleki Kuruluşlar” şikkına çok yüksek ($4,09 \pm 0,97$) düzeyde,
- “Bölgesel Kalkınma Ajansı” şikkına çok yüksek ($3,88 \pm 1,10$) düzeyde,

- “Üniversiteler” şikkına çok yüksek ($3,91 \pm 1,16$) düzeyde önem veriği saptanmıştır.

Verilen cevaplar katılımcılar görevlerine göre sınıflandırıldıktan sonra tekrar değerlendirilmiştir. Katılımcıların; Konya kalkınmasında lider yerel aktör olarak gördükleri; “büyükşehir belediyesi”, “belediyeler”, “sivil toplum kuruluşları”, “ticari ve mesleki kuruluşlar”, “bölgesel kalkınma ajansı”, “üniversiteler” seçeneklerinin ortalamalarının görev değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini saptamak amacıyla tek yönlü varyans analizi (Anova) yapılmıştır. Bu analize ilişkin bilgiler Tablo 5’te gösterilmektedir.

Tablo 5: Kalkınmada Yerel Aktörlerin Önem Derecesi (Görev Yönünden)

Yerel Aktör	Kalkınmada Yerel Aktörlerin Önem Derecesi				F	P
	Görev	N	Ort.	SS		
Büyükşehir Belediyesi	Akademik Personel	10	3,50	1,650	1,647	0,155
	Yerel Yönetim Yöneticileri	52	4,40	0,891		
	Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	5,00	.		
	Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	5,00	.		
	Meslek Odaları Temsilcileri	9	4,33	0,866		
	Merkezi Yönetim Yöneticileri	27	4,30	0,869		
Toplam	100	4,29	0,998			
Belediyeler	Akademik Personel	10	3,60	1,174	1,747	0,131
	Yerel Yönetim Yöneticileri	52	4,27	0,795		
	Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	5,00	.		
	Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	3,00	.		
	Meslek Odaları Temsilcileri	9	4,11	0,782		
	Merkezi Yönetim Yöneticileri	27	3,93	0,958		
Toplam	100	4,09	0,900			
Sivil Toplum Kuruluşları (STK)	Akademik Personel	10	3,40	1,265	0,512	0,767
	Yerel Yönetim Yöneticileri	52	3,71	1,160		
	Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	5,00	.		
	Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	3,00	.		
	Meslek Odaları Temsilcileri	9	3,56	1,014		
	Merkezi Yönetim Yöneticileri	27	3,74	1,059		
Toplam	100	3,68	1,118			
Ticari ve Mesleki Kuruluşlar	Akademik Personel	10	3,20	1,229	2,474	0,038
	Yerel Yönetim Yöneticileri	52	4,21	0,957		
	Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	5,00	.		
	Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	5,00	.		
	Meslek Odaları Temsilcileri	9	3,89	0,782		
	Merkezi Yönetim Yöneticileri	27	4,19	0,834		
Toplam	100	4,09	0,975			
Bölgesel Kalkınma Ajansı	Akademik Personel	10	3,20	1,229	2,205	0,060
	Yerel Yönetim Yöneticileri	52	3,79	1,194		
	Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	5,00	.		
	Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	5,00	.		
	Meslek Odaları Temsilcileri	9	3,67	0,866		
	Merkezi Yönetim Yöneticileri	27	4,30	0,775		
Toplam	100	3,88	1,104			
Üniversiteler	Akademik Personel	10	2,50	1,269	4,404	0,001
	Yerel Yönetim Yöneticileri	52	4,00	1,066		
	Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	5,00	.		
	Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	5,00	.		
	Meslek Odaları Temsilcileri	9	3,78	0,972		
	Merkezi Yönetim Yöneticileri	27	4,22	1,050		
Toplam	100	3,91	1,164			

Tablo 5’te görüldüğü üzere analiz sonucunda “büyükşehir belediyesi”, “belediyeler”, “sivil toplum kuruluşları”, “bölgesel kalkınma ajansı” grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). “Ticari ve Mesleki Kuruluşlar” ve “Üniversiteler” için grup ortalamaları arasındaki fark ise istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$).

“Büyükşehir Belediyesi”, “Belediyeler”, “Sivil Toplum Kuruluşları”, “Bölgesel Kalkınma Ajansı” grubundaki katılımcılar tarafından önem düzeyi belirtilen lider yerel aktörler, katılımcıların görevlerine göre benzerlik göstermektedir.

Katılımcılara yöneltilen ‘‘Konya’da kalkınmayı engelleyen faktörleri önem derecesine göre sıralayınız.’’ Sorusuna ilişkin veriler Tablo 6’da gösterilmektedir.

Tablo 6: Kalkınmayı Engelleyen Faktörler ve önem Dereceleri

	Hiç nemli Değil		Az nemli		Orta Derece önemli		önemli		çok önemli		Ort.	S.S.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Girişimcilik Karakterinin Gelişmemiş Olması	8	8	8	8	24	24	38	38	22	22	3,58	1,15
Sermaye Birikiminin Yetersizliği	1	1	11	11	29	29	30	30	29	29	3,75	1,02
Bilgi ve Teknoloji Yetersizliği	4	4	2	2	29	29	35	35	30	30	3,85	1,00
Kamusal Harcamaların, Teşvik ve Desteklerin Yetersizliği	3	3	10	10	27	27	30	30	30	30	3,74	1,08
lke Genel Kalkınma Politikaları ile Yerel Kalkınma Politikalarının Uyumsuzluğu	6	6	13	13	20	20	28	28	33	33	3,69	1,22

Tablo 6’da katılımcıların:

- ‘‘Girişimcilik Karakterinin Gelişmemiş Olması’’ şikkına orta ($3,58 \pm 1,15$) düzeyde,
- ‘‘Sermaye Birikiminin Yetersizliği’’ şikkına yüksek ($3,75 \pm 1,02$) düzeyde,
- ‘‘Bilgi ve Teknoloji Yetersizliği’’ şikkına yüksek ($3,85 \pm 1,00$) düzeyde,
- ‘‘Kamusal Harcamaların, Teşvik ve Desteklerin Yetersizliği’’ şikkına çok yüksek ($3,74 \pm 1,08$) düzeyde,
- ‘‘lke Genel Kalkınma Politikaları’’ şikkına çok yüksek ($3,69 \pm 1,22$) düzeyde önem verdiği saptanmıştır.

Katılımcılara sorulan ‘‘Sizce Konya ekonomisinin lokomotifi olabilecek en önemli sektör hangisidir?’’ sorusuna ilişkin veriler Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7: Konya Ekonomisinin Lokomotif Sektörü ve önem Derecesi

	Hiç nemli Değil		Az nemli		Orta Derece önemli		önemli		çok önemli		Ort.	S.S.
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Turizm	3	3	10	10	37	37	27	27	23	23	3,57	1,04
Sanayi	4	4	3	3	7	7	20	20	66	66	4,41	1,02
Tarım	7	7	2	2	5	5	17	17	69	69	4,39	1,14
Hizmet	2	2	15	15	35	35	32	32	16	16	3,45	0,99

Tablo 7’de katılımcıların:

- ‘‘Turizm’’ şikkına orta ($3,57 \pm 1,04$) düzeyde,
- ‘‘Sanayi’’ şikkına çok yüksek ($4,41 \pm 1,02$) düzeyde,
- ‘‘Tarım’’ şikkına çok yüksek ($4,39 \pm 1,14$) düzeyde önem verildiği saptanmıştır.
- ‘‘Hizmet’’ şikkına orta ($3,45 \pm 0,99$) düzeyde önem verdiği saptanmıştır.

Katılımcılara yöneltilen ‘‘Konya’da yerel aktörler kalkınma sürecinde beraber hareket ediyor mu?’’ sorusuna ilişkin veriler Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8: Konya’da Kalkınma Sürecinde Yerel Aktörlerin Birlikte Hareketi

Görev	Yerel Aktörlerin Birlikte Hareket Değeri			Toplam (%)
	Her Zaman	Bazen	Hiçbir Zaman	
Akademik Personel	0	10	0	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	11	39	2	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	0	1	0	1
Meslek Odaları Temsilcileri	1	7	1	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	8	18	1	27
Toplam	21	75	4	100

Tablo 8’de görüldüğü üzere katılımcıların %21’i her zaman, %75’i bazen, %4’ü ise hiçbir zaman görüşündedir. Diğer bir ifade ile katılımcılar büyük bir çoğunlukla (%75) kalkınma sürecindeki aktörler arası iş birliğini yeterli bulmamaktadır.

Katılımcılara yöneltilen “Sizce yerel aktörler merkezi yönetimden yeterince maddi destek alıyor mu?” sorusuna ilişkin veriler Tablo 9’da gösterilmektedir.

Tablo 9: Yerel Aktörlerin Merkezi Yönetimden Aldığı Maddi Destek Yeterliliği

Görev	Yerel Aktörlerin Merkezi Yönetimden Aldığı Maddi Destek Yeterliliği			Toplam (%)
	Her Zaman	Bazen	Hiçbir Zaman	
Akademik Personel	1	9	0	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	12	37	3	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	0	1	0	1
Meslek Odaları Temsilcileri	1	8	0	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	11	16	0	27
Toplam	26	71	3	100

Tablo 9’da görüldüğü üzere katılımcıların %26’sı “her zaman”, %71’i “bazen”, %3’ü ise “hiçbir zaman” yanıtını vermiştir. Bu soruya verilen cevaplar, “Konya’da kalkınmayı engelleyen faktörleri önem derecesine göre sıralayınız.” sorusuna verilen cevaplarla uyumaktadır. Yani yerel aktörler merkezi yönetimden aldıkları destekleri yeterli bulmamaktadır.

Katılımcılara yöneltilen “Bölgesel kalkınma ajansının faaliyetlerini yeterli görüyor musunuz?” sorusuna ilişkin veriler Tablo 10’da gösterilmektedir.

Tablo 10: Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Faaliyetlerinin Yeterliliği

Görev	Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Faaliyetlerinin Yeterliliği				Toplam (%)
	Evet	Hayır			
		Beklentileri Karşılıyamadığı	Destek Yetersizliği	Yönetim Yetersizliği	
Akademik Personel	1	6	2	1	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	13	17	19	3	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	0	1	0	0	1
Meslek Odaları Temsilcileri	2	1	5	1	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	14	6	7	0	27
Toplam	31	31	33	5	100

Tablo 10’da incelendiğinde katılımcıların %31’inin bölgesel kalkınma ajanslarının faaliyetlerini yeterli bulduğu, %69’luk kısmının yeterli bulmadığı görülmektedir. “Hayır” cevabını verenlerin %31’i “beklentileri karşılamaması”, %33’ü “destek yetersizliği” ve %5’i ise “yönetim yetersizliği” nedeni ile bölgesel kalkınma ajanslarının faaliyetlerini yeterli görmemektedir.

Katılımcılara yöneltilen “Sizce valilik birimleri bölge kalkınmasına yeterince destek veriyor mu?” sorusuna ilişkin veriler Tablo 11’de gösterilmektedir.

Tablo 11: Valilik Birimlerinin Bölge Kalkınmasına Desteğinin Yeterliliği

Görev	Valilik Birimlerinin Bölge Kalkınmasına Desteğinin Yeterliliği				Toplam (%)
	Evet	Hayır			
		Yönetim Yetersizliği	Bilgi Yetersizliği	Kaynak Yetersizliği	
Akademik Personel	4	1	1	4	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	15	8	3	26	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	0	1	0	0	1
Meslek Odaları Temsilcileri	4	1	2	2	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	22	1	0	4	27
Toplam	46	12	6	36	100

Tablo 11 incelendiğinde, katılımcıların %46'sının valilik birimlerinin bölge kalkınmasına desteğini yeterli düzeyde bulduğu, %54'ünün yeterli bulmadığı görülmektedir. ‘‘Hayır’’ cevabını verenlerin %12'si ‘‘yönetim yetersizliği’’, %12'si ‘‘bilgi yetersizliği’’ ve %36'sının ‘‘kaynak yetersizliği’’ nedeniyle valilik birimlerinin bölge kalkınmasına yeterince destek vermediği görüşündedir.

Katılımcılara yöneltilen ‘‘Sizce Konya Büyükşehir Belediyesi bölge kalkınmasına destek veriyor mu?’’ sorusuna ilişkin veriler Tablo 12’de gösterilmektedir.

Tablo 12: Konya Büyükşehir Belediyesinin Bölge Kalkınmasına Desteğinin Yeterliliği

Görev	Konya Büyükşehir Belediyesinin Bölge Kalkınmasına Desteğinin Yeterliliği			Toplam (%)
	Evet	Hayır		
		Kaynak Yetersizliği	Yönetim Yetersizliği	
Akademik Personel	5	5	0	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	21	27	4	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	0	0	1
Meslek Odaları Temsilcileri	4	4	1	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	17	9	1	27
Toplam	49	45	6	100

Tablo 12 incelendiğinde katılımcıların %49'unun Konya Büyükşehir Belediyesi'nin bölge kalkınmasına destek verdiği, %51'inin ise destek vermediği görüşündedir. ‘‘Hayır’’ cevabını verenlerin %45'i ‘‘Kaynak yetersizliği’’, %6'sı ‘‘Yönetim yetersizliği’’ nedeniyle Konya Büyükşehir Belediyesi'nin bölge kalkınmasına destek vermediği görüşündedir.

Katılımcılara yöneltilen ‘‘Sizce yerel Belediyeler bölge kalkınmasına destek veriyor mu?’’ sorusuna ilişkin veriler Tablo 13’te gösterilmektedir.

Tablo 13: Yerel Belediyelerin Bölge Kalkınmasına Desteğinin Yeterliliği

Görev	Yerel Belediyelerin Bölge Kalkınmasına Desteğinin Yeterliliği			Toplam (%)
	Evet	Hayır		
		Kaynak Yetersizliği	Yönetim Yetersizliği	
Akademik Personel	4	6	0	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	20	31	1	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	0	0	1	1
Meslek Odaları Temsilcileri	3	6	0	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	15	11	1	27
Toplam	43	54	3	100

Tablo 13 incelendiğinde, katılımcıların %43'ünün Konya’da yerel belediyelerin bölge kalkınmasına destek verdiği, %57'sinin ise destek vermediği görüşündedir. ‘‘Hayır’’ cevabını verenlerin %54' ‘‘Kaynak yetersizliği’’, %3' ‘‘Yönetim yetersizliği’’ nedeniyle Konya’da yerel belediyelerin bölge kalkınmasına destek vermediği görüşündedir.

Katılımcılara yöneltilen “Sizce Konya’daki üniversitelerden hangisi bölge kalkınmasına daha iyi destek veriyor?” sorusuna ilişkin veriler Tablo 14’te gösterilmektedir.

Tablo 14: Konya’daki Üniversitelerin Bölge Kalkınmasına Desteği

Görev	Konya’daki Üniversitelerin Bölge Kalkınmasına Desteği					Toplam (%)
	Selçuk Üniversitesi	Necmettin Erbakan Üniversitesi	KTO Karatay Üniversitesi	Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi	Konya Teknik Üniversitesi	
Akademik Personel	9	1	0	0	0	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	38	8	1	5	0	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	0	0	0	0	1
Meslek Odaları Temsilcileri	5	2	0	1	1	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	23	1	1	2	0	27
Toplam	77	12	2	8	1	100

Tablo 14 incelendiğinde katılımcıların %77’sinin Selçuk Üniversitesi, %12’sinin Necmettin Erbakan Üniversitesi, %2’sinin KTO Karatay Üniversitesi, %8’inin Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi, %1’inin ise Konya Teknik Üniversitesi yanıtını verdiği görülmektedir.

Katılımcılara yöneltilen “Sizce sivil toplum kuruluşları bölge kalkınmasına destek veriyor mu?” sorusuna ilişkin veriler Tablo 15’te gösterilmektedir.

Tablo 15: Sivil Toplum Kuruluşlarının Bölge Kalkınmasına Desteği

Görev	Sivil Toplum Kuruluşlarının Bölge Kalkınmasına Desteği				Toplam (%)
	Evet	Hayır			
		Kaynak Yetersizliği	Yönetim Yetersizliği		
Akademik Personel	3	4	3	10	
Yerel Yönetim Yöneticileri	8	24	20	52	
Bölgesel Kalkınma Ajansı	1	0	0	1	
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	1	0	0	1	
Meslek Odaları Temsilcileri	3	3	3	9	
Merkezi Yönetim Yöneticileri	13	10	4	27	
Toplam	29	41	30	100	

Tablo 15 incelendiğinde katılımcıların %29’unun sivil toplum kuruluşlarının bölge kalkınmasına destek verdiği, %71’inin ise destek vermediği görüşündedir. “Hayır” cevabını verenlerin %41’inin “Kaynak yetersizliği”, %30’unun “Yönetim yetersizliği” nedeniyle Sivil toplum kuruluşlarının bölge kalkınmasına destek vermediği görüşündedir.

Katılımcılara yöneltilen “2012’de kabul edilen 6360 sayılı yerel yönetimler yasası ile yerel kalkınma hızlanmış mıdır?” sorusuna ilişkin veriler “Tablo 16’da gösterilmektedir.

Tablo 16: 6360 Sayılı Yerel Yönetimler Yasasının Yerel Kalkınma Hızına Etkisi

Görev	6360 Sayılı Yerel Yönetimler Yasasının Yerel Kalkınma Hızına Etkisi				Toplam (%)
	Evet	Hayır			
		Kaynak Yetersizliği	Yönetim Yetersizliği	Ortak Çalışma Noksanlığı	
Akademik Personel	4	3	0	3	10
Yerel Yönetim Yöneticileri	24	16	2	10	52
Bölgesel Kalkınma Ajansı	0	1	0	0	1
Sivil Toplum Kuruluşu Yöneticileri	0	0	0	1	1
Meslek Odaları Temsilcileri	5	1	1	2	9
Merkezi Yönetim Yöneticileri	8	10	6	3	27
Toplam	41	31	9	19	100

Tablo 16 incelendiğinde katılımcıların %41’inin 6360 sayılı yerel yönetimler yasasının yerel kalkınmayı hızlandırdığı, %59’unun hızlandırmadığı düşüncesinde olduğu görülmektedir. “Hayır” cevabını verenlerin %31’inin “kaynak yetersizliği”, %9’unun “yönetim yetersizliği” ve %19’unun

“ortak çalışma noksanlığı” nedeniyle 6360 sayılı yerel yönetimler yasasının yerel kalkınmayı hızlandırmadığı görüşündedir.

6. SONUÇ

Kalkınma, yalnızca üretim ve kişi başına gelirin artırılması değil, az gelişmiş bir toplumda ekonomik ve sosyo-kültürel yapının da geliştirilmesi anlamına gelmektedir. Kalkınma zellikle Planlı Kalkınma Dönemi’nden bu yana önemi giderek artan konuların başında gelmektedir. Ekonomik gelişmelerin yaşandığı her ülkede kaçınılmaz bir sonuç olarak bölgelerarası; sosyal, siyasi, kültürel, ekonomik anlamda gelişim farklılıkları görülmektedir. Bu durumun sebebi olarak; tarihi geçmişten coğrafi yapıya, nüfus yoğunluğundan ulaşıma kadar pek çok neden gösterilmektedir.

Bu çalışmada yer alan analizler ve literatürden elde edilen bilgiler ışıkında, kalkınmada yerel aktörlerin üstlendikleri rollerin ve karşılaşılan sorunların birçok noktada benzerlik gösterdiğini söylemek mümkündür. Yerelde hizmet sağlamaları nedeniyle bölge koşullarına hâkim olan yerel aktörlerin birçoğu kaynak sıkıntısı çekmekte ve ortaklaşa çalışmada zorluklar yaşamaktadır. Yerel yönetimlerin kalkınmadaki rolü, karşılaşılan sorunlar ve çözüm nerileri aşağıda sıralanmaktadır:

- Yerel halkın, ihtiyaç ve isteklerini en iyi şekilde anlayabilecek, sorunlarına çözüm bulabilecek en önemli yerel aktör belediyelerdir. Yerel halkın, kendini etkileyecek her türlü işlem ve karar hakkında bilgi sahibi olmasıyla yönetime katılım sağlaması ve bu yapılırken de kamu yararının korunması önem arz etmektedir. Yerel kalkınmada önemli görevler üslenen belediyeler bu süreçte verilen hizmetlerin toplumun her kesimine ulaştığını teyit etmeli, hizmetlerden yeteri kadar yararlanamayan kesimi gözetici adımlar atmalıdır.
- Kalkınma konusunda dikkat çekilmesi gereken konuların başında “sürdürülebilir kalkınma” kavramı gelmektedir. Sürdürülebilir kalkınma; daha yüksek bir yaşam kalitesi elde edilmeye çalışılırken, gerçekleştirilen eylemlerin, gelecek kuşaklara zarar vermemesi ve aynı imknların gelecek kuşaklara da sağlanması gerektiği bilincidir. Bu bilinç, tüm yerel aktörler ile birlikte öncelikle belediyeler tarafından en iyi şekilde gözetilmelidir.
- Gelirleri yetki ve sorumluluk alanlarına göre yetersiz kalan il özel idarelerinin görevleri ile orantılı gelirler sağlandıkında bölgesel kalkınmada daha etkin rol oynayacağı düşünülmektedir.
- Köyler bölgeler arası dengesizliğin belirgin olarak görüldüğü yerler arasındadır. Yerel kalkınma için öncelikli alan sayılan köyler, iyi yönetildiği takdirde az yatırımla kalkınma potansiyeline sahip olabilmektedir. Kalkınan köylerde, şehirlere yapılan gler yavaşlamakta ve böylece şehirlerdeki kalkınma planları daha etkin yürütülebilmektedir. Köyler kalkınmada etkin kullanılmalıdır.
- STK’ların gelirlerinin sınırlı olması kalkınma sürecindeki katkılarını da sınırlandırmaktadır. Kalkınma sürecinde daha etkin rol oynamaları için finansal destek verilmesi gerektiği düşünülmektedir.
- Üniversitelerin, buldukları bölgede istihdam oluşturması, harcamaları artırması, yeni yatırımları uyarması, sağlık, ulaşım gibi alanlardaki iyileştirmelerde öncelik kazandırması ve sanayi iş birliği ile kalkınma sürecinde etkin rol oynaması pozitif etki olarak dikkat çekmektedir.
- Yerel kalkınma sürecinde ön planda yer alan kalkınma ajansları Sayıştay denetimi dışında olması nedeniyle denetim konusunda yetersiz görülmektedir. Bu durumun başarısızlığa yol açtığı düşünülmektedir. İlveten kalkınma ajanslarının yönetiminde; ekonomik yapısı tarıma dayalı bölgeler de düşünülerek ziraat odası başkanlarına da yer verildiği takdirde kalkınma sürecinde olumlu etki yaratacağı öngörülmektedir. Ayrıca kalkınma ajanslarının birbiri ile rekabet eden özerk yapılar olması desteklenmelidir.

Konya ili özelinde gerçekleştirilen bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, literatürdeki benzer çalışmalarla ortak özellikler taşımaktadır. Anket çalışmasında katılımcıların yüksek oranda değerlendirdiği seçenekler baz alınarak řu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Katılımcıların büyük bir kısmı kalkınmanın ölçütü olarak; organize bölge sayısı ve gelişmişliğini, şehirdeki ihracatın, eğitim ve sağlık hizmetlerinin gelişmişliğini, istihdam oranının yüksekliğini ve kişi başına düşen milli geliri göstermektedir.
- Konya'nın kalkınma sürecindeki en önemli sorununu işsizlik ve sanayi yatırımlarının yetersizliği olarak görmektedir. Ayrıca Konya ekonomisinin lokomotifi olabilecek sektör olarak da "sanayi" ve "tarım" sektörleri tercih edilmiştir. Ancak Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü verilerine göre Konya işsizlik oranı düşük iller arasında yer almakla birlikte tarım ve sanayi sektörlerinde de öne çıkmaktadır. Ama bu öne çıkış potansiyel yapısı düşünüldüğünde yetersiz kalmaktadır.
- Konya'nın kalkınmasındaki lider aktör çoğunlukla belediyeler, büyükşehir belediyeleri, üniversiteler, ticari ve mesleki kuruluşlar, BKA' lar olarak görmektedir. STK'ların diğer seçeneklere oranla daha az tercih edilmesi kalkınma sürecindeki beklentileri karşılayamaması nedeniyle yapısal değişiklik gerektiği görüşünü desteklemektedir.
- Katılımcıların kamusal harcamaları, teşvik ve destekleri, ülke kalkınma politikalarını yetersiz gördüğü ortaya çıkmıştır.
- Yerel aktörler, düzenli olarak gerçekleştirilen il koordinasyon kurulu ve il istişare kurulu toplantılarında bir araya gelmekte ancak bölgesel kalkınma sürecinde yeterince dayanışma içinde olamamaktadır.
- Yerel aktörler merkezi yönetimden aldıkları destekleri yeterli bulmamaktadır.
- Bölgesel kalkınma ajansının faaliyetleri; beklentileri karşılayamama ve destek yetersizliği nedenleriyle yeterli bulunmamaktadır.
- Valilik birimlerinin bölge kalkınmasına desteği kaynak yetersizliği nedeniyle beklentilerin altında kalmaktadır.
- Konya Büyükşehir Belediyesinin ve ilçe belediyelerinin bölge kalkınmasına desteği kaynak yetersizliği nedeniyle beklentilerin altında kalmaktadır.
- STK'ların bölge kalkınmasına desteği kaynak yetersizliği nedeniyle beklentilerin altında kalmaktadır.
- Konya'daki üniversiteler arasından Selçuk Üniversitesi bölge kalkınmasına daha çok destek vermektedir.
- 2012'de kabul edilen 6360 sayılı yerel yönetimler yasası, kaynak yetersizliği ve ortak çalışma noksanlığı nedeniyle kalkınma hızını arttırmamıştır.

Etik Beyan: Bu çalışmada kullanılan anket yöntemi için Selçuk Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 19/09/2019 tarihli ve 49979045-300/90980 nolu toplantısında 87888 sıra sayılı kararı ile izin alınmıştır. Aksi bir durumun tespiti halinde AKAD Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazar (lar) ına aittir.

Yazar Katkı Beyanı: 1. Yazarın katkı oranı %60 2. Yazarın katkı oranı ise %40'tur.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Ethics Statement: Permission for this study was obtained from the Ethics Committee of Selçuk University with the decision number at the meeting dated 19/09/2019 and numbered 49979045-300/90980-87888 of the relevant board. In case of detection of a contrary situation, AKAD Journal has no responsibility and all responsibility belongs to the author (s) of the study.

Author Contributions Statement: 1st author's contribution rate 60%, 2nd author's contribution rate 40%.

Conflict of Interest: There is no conflict of interest among the authors.

KAYNAKA

- Ak, G., Payam, M., Oktar, S., Atmaca, Y., Yerli, G., Boyalı, H., Selçuk, N., & Gündoğdu, S. (2014). *Sivil toplum, siyasal sistem ve siyasal yönetim*. İktisad Yayınevi.
- Aydın, N. (2013). *Yerel yönetimlerin bölgesel kalkınmada rolü: Isparta örneği* (Yayın No. 339313). [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Bilgin, M. (2002). Yerel yönetimlerin bölgesel kalkınmadaki etkinliği: Göller bölgesi uygulaması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(2), 313-330. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/195081>
- Bulut, E. (2015). *Analiz iktisat* (1. Baskı). Pelikan Kitabevi.
- etin, S. (2009). Yerel yönetim birimi olarak Türkiye’de il özel idareleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (25), 249-258. <https://dergipark.org.tr/en/pub/dpusbe/issue/4767/65562>
- iek, Y. (2014). Geçmişten günümüze Türkiye’de yerel yönetimler. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (1), 53-64. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ksusbd/issue/10272/126028>
- Derici, N. (2020). Sivil toplum, yönetim işim ve kalkınma. *Liberal Düşünce Dergisi*, 25(97), 227-248. <https://dergipark.org.tr/en/pub/liberal/article/679412>
- Dinler, Z. (1994). *Bölgesel iktisat* (4. Baskı). Ekin Kitabevi Yayınları.
- Doğan, B. B. (2011). Kalkınma iktisadının XX. Yüzyıldaki gelişim süreci, iktisat politikalarına etkisi ve son on yıllık konjonktürün disiplinin geleceğine olası etkileri. *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (22), 41-83. http://kosbed.kocaeli.edu.tr/sayi22/Burtan_Dogan.pdf
- Engin, C. (2011). Kalkınma ajansları: Türkiye ve İngiltere ülke örnekleri. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 3(2), 65-77. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sobiadsbd/issue/11352/135649>
- Eryılmaz, B. (2016). *Kamu yönetimi-düşünceler-yapılar-fonksiyonlar-politikalar* (9. Baskı). Kocaeli: Umuttepe Yayınevi.
- Han, E., & Kaya, A. A. (2013). *Kalkınma ekonomisi teori ve politika* (8. Baskı). Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. şti.
- Ildırar, M. (2004). *Bölgesel kalkınma ve gelişme stratejileri* (1.Baskı). Nobel Basımevi.
- Karadağ, . (2011). *Bölgesel dengesizliklerin giderilmesinde yerel yönetimlerin rolü: Isparta uygulaması* (Yayın No. 287896). [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Parasız, İ., & Özer, M. (2015). *İktisadın temelleri* (1. Baskı). Ankara: Orion Kitabevi.
- Taşkın, D. (2013). *Yerel kalkınmada yerel yönetimlerin rolü: Kayseri örneği* (Yayın No. 321976). [Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp>
- Toprak, Z. (2014). *Yerel yönetimler* (9. Baskı). Siyasal Kitabevi.
- Tutar, F., & Demiral, M. (2007). Yerel yönetimlerin yerel aktörleri: Bölgesel kalkınma ajansları. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(1), 65-83. <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423880385.pdf>
- Yıldız, E., & Talih, D. (2011). Üniversitelerin kalkınmadaki rolü: Babaeski meslek yüksekokulu örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 6(2), 269-287. <http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/handle/COMU/383>